

แผนการใช้ที่ดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

กันยายน 2567

—
สถานีพัฒนาที่ดินราชบุรี
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10
กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ได้นำแนวคิดของ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดินร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดิน ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหาความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการเพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินราชบุรี

กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-2
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-2
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-10
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 เขตการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดราชบุรี (พ.ศ. 2537-2566)	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	2-7
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	2-10
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	2-11
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	2-12
3-1	สมบัติดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	3-4
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	6-6
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568-2572	7-5
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-8
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-9

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-4
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	2-1
2-2	สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดราชบุรี	2-5
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	2-9
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	3-6
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	6-8

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1)วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 12-30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลคอนทราย อำเภอบ้านปากท่อ จังหวัดราชบุรี

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทรัพยากร ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

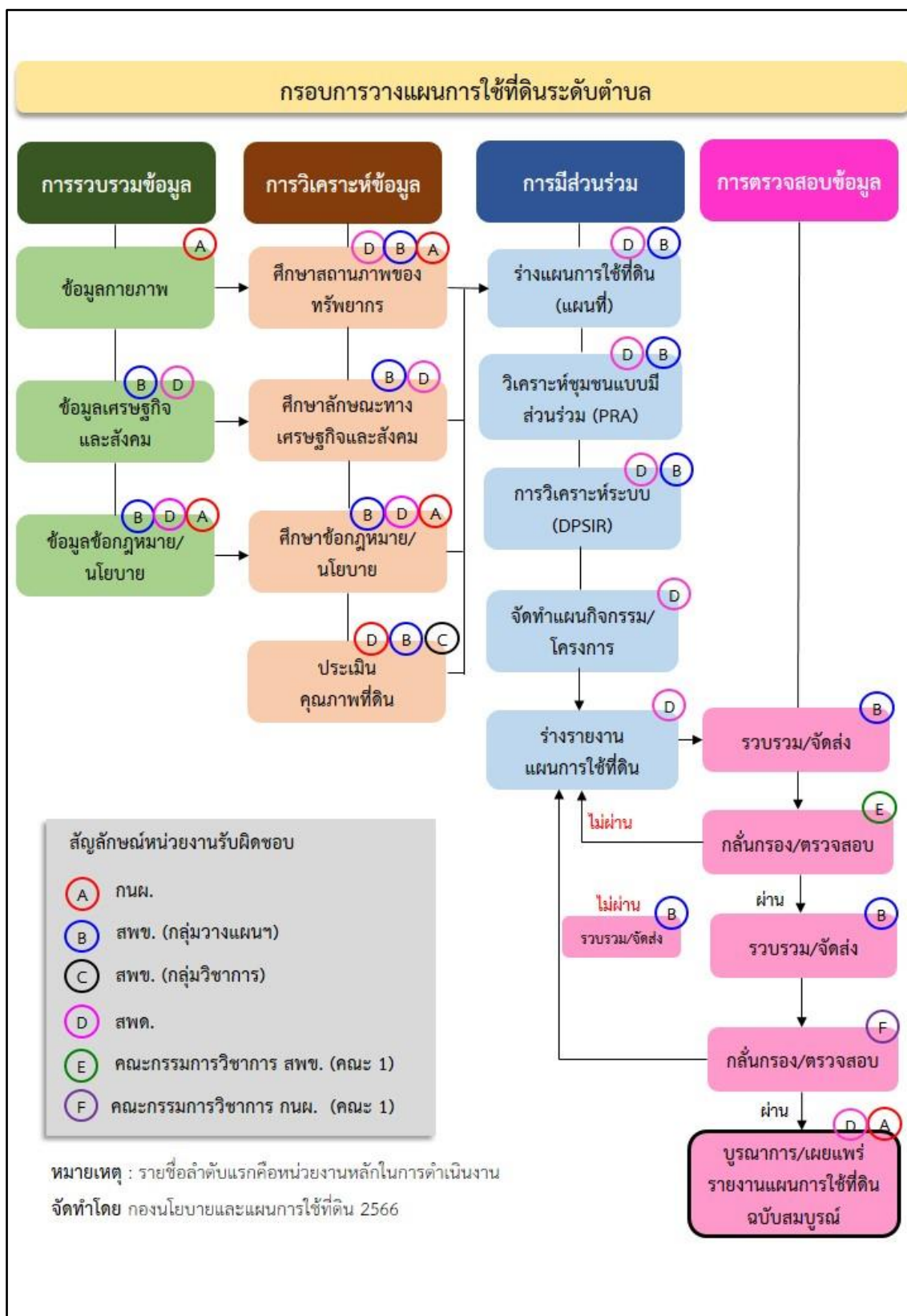
3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“แหล่งผลิตข้าวพันธุ์ดีมีมาตรฐาน ชุมชนร่วมจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สร้างการพัฒนากลุ่มอาชีพในชุมชน” (องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย, 2567)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

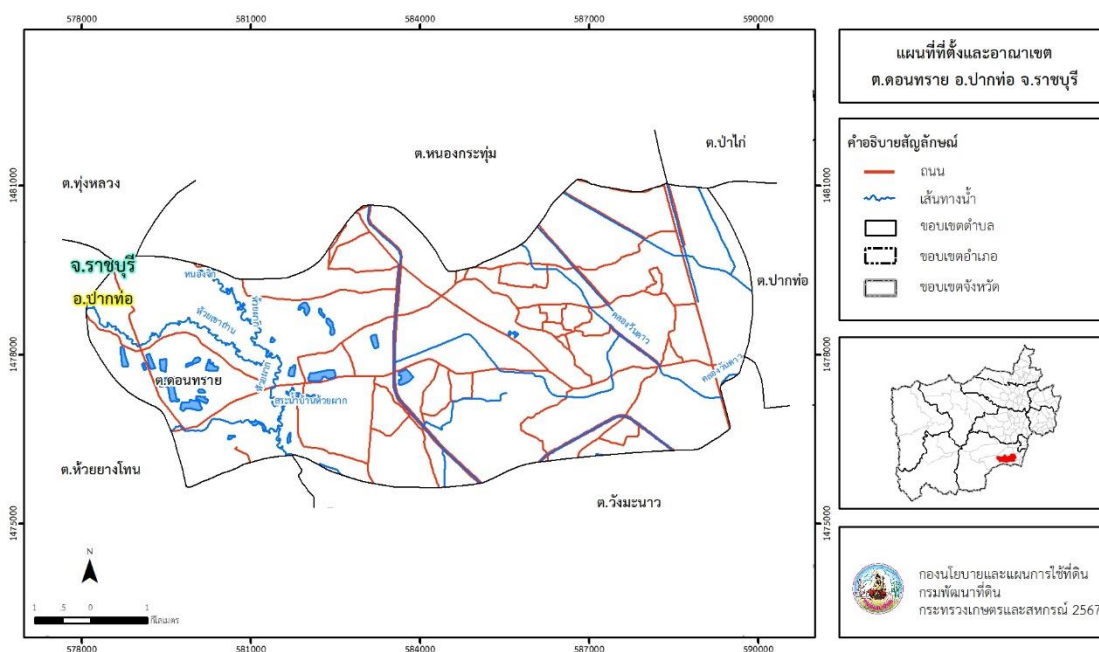
บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลดอนทราย อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอบางท้อ มีพื้นที่ประมาณ 45.27 ตารางกิโลเมตร หรือ 28,292 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลทุ่งหลวง ตำบลหนองกระทุ่ม ตำบลป่าไผ่ อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลห้วยยางโทน ตำบลวังมะนาว อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบางท้อ อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลห้วยยางโทน อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลดอนทราย อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านดอนทราย

หมู่ที่ 6 บ้านเขาอีसान

หมู่ที่ 2 บ้านไพรสะเดา

หมู่ที่ 7 บ้านรางโสม

หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวหึง

หมู่ที่ 8 บ้านหนองระกำ

หมู่ที่ 4 บ้านหนองจอก

หมู่ที่ 9 บ้านเขาถ้ำพระ

หมู่ที่ 5 บ้านเขาถ่าน

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาด และพื้นที่สูงชันเป็นพื้นที่เขา มีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทานไหลผ่านที่สำคัญ เช่น คลองตาฉาว คลองท่าวัง คลองวังลึก คลองวัดสนามชัย คลองวันดาว คลองหนองอ้อ

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ.2537-2566) พบว่า ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 36.3 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.5 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,139.3 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 123 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนตุลาคม มีปริมาณฝน 232.5 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 17 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2537-2566) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดราชบุรีได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืชตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงปลายเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนพฤศจิกายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

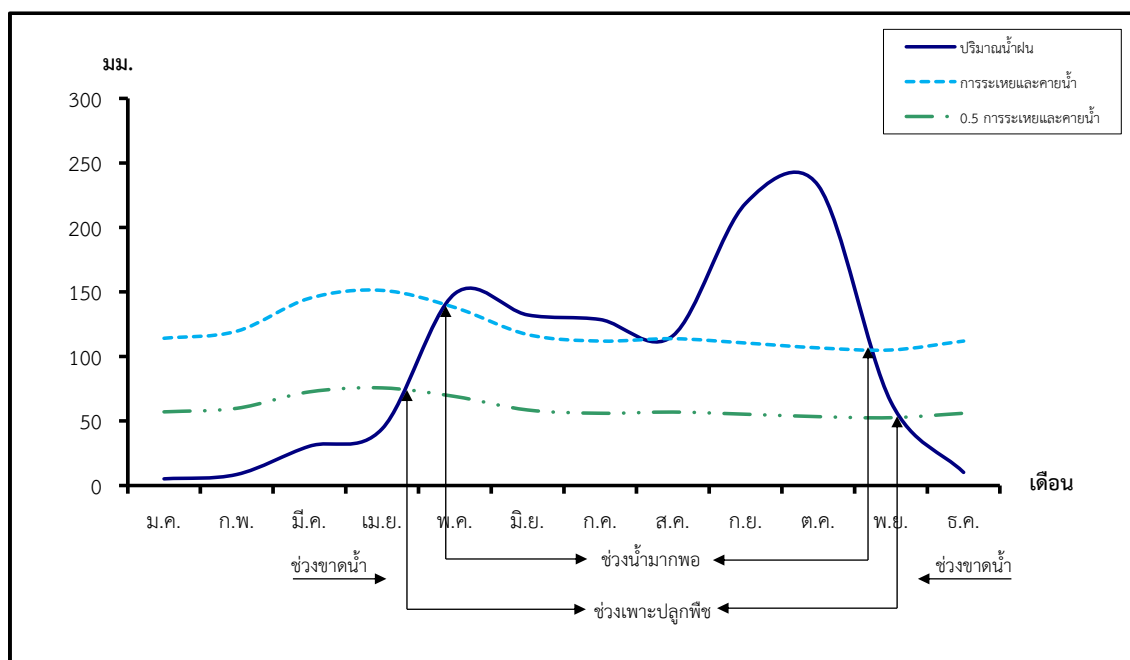
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดราชบุรี¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์	ปริมาณน้ำฝน	จำนวนวันที่ฝนตก	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ²	ปริมาณฝนใช้การ ²
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	(%)	(มม.)	(วัน)	(มม.)	(มม.)
ม.ค.	20.5	31.8	25.5	72.0	5.1	1.5	114.1	5.1
ก.พ.	22.0	33.8	27.2	73.0	8.5	1.5	119.6	8.4
มี.ค.	23.9	35.3	28.8	74.0	30.4	3.4	145.1	28.9
เม.ย.	25.2	36.3	29.7	74.0	43.9	5.1	151.2	40.8
พ.ค.	25.7	35.2	29.3	79.0	148.7	15.1	138.0	113.3
มิ.ย.	25.4	34.1	28.7	80.0	132.2	15.8	117.0	104.2
ก.ค.	25.1	33.3	28.2	80.0	128.6	17.9	111.9	102.1
ส.ค.	25.0	33.3	28.1	80.0	116.0	17.6	113.8	94.5
ก.ย.	24.9	33.0	27.8	83.0	218.6	19.7	110.4	142.1
ต.ค.	24.7	31.9	27.3	86.0	232.5	17.7	106.6	146.0
พ.ย.	23.4	31.4	26.6	81.0	64.7	6.6	105.0	58.0
ธ.ค.	21.3	30.9	25.4	74.0	10.1	1.9	111.9	9.9
เฉลี่ย	23.9	33.4	27.7	78.0	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,139.3	123.8	1,444.5	853.3

หมายเหตุ : ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดราชบุรี

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566) พบว่าสภาพการใช้ที่ดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 4,966 ไร่ หรือร้อยละ 17.54 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 18,117 ไร่ หรือร้อยละ 64.04 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 11,696 ไร่ หรือร้อยละ 41.34 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาไร่
- 2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 1,095 ไร่ หรือร้อยละ 3.87 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง
- 3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 745 ไร่ หรือร้อยละ 2.63 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยูคาลิปตัส ปาล์ม น้ำมัน ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม
- 4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 611 ไร่ หรือร้อยละ 2.16 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะพร้าว มะม่วง

5) พืชสวน มีเนื้อที่ 1,101 ไร่ หรือร้อยละ 3.89 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ

6) พืชพันธุ์เลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 2,803 ไร่ หรือร้อยละ 9.91 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสุกร โรงเรือนร้าง โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก

7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 66 ไร่ หรือร้อยละ 0.24 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 1,061 ไร่ หรือร้อยละ 3.75 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบรอสภาพพื้นที่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 981 ไร่ หรือร้อยละ 3.47 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ บ่อน้ำในไร่นา อ่างเก็บน้ำ คลองชลประทาน

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 3,167 ไร่ หรือร้อยละ 11.20 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชพันธุ์สลับไม้ พุ่ม/ไม้ละเมาะ บ่อลูกรัง เหมืองแร่ (ตารางที่ 2-2)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	4,966	17.54
U101	ตัวเมืองและย่านการค้า	164	0.58
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	2,267	8.01
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	1,131	4.00
U405	ถนน	252	0.89
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	731	2.58
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	21	0.07
U602	รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์	3	0.01
U603	สุสาน ป่าช้า	365	1.29
U605	สถานีบริการน้ำมัน	32	0.11
A	พื้นที่เกษตรกรรม	18,117	64.04
A100	นาไร่	108	0.38
A101	นาข้าว	11,588	40.96
A203	อ้อย	905	3.20
A204	มันสำปะหลัง	190	0.67
A300	ไม้ยืนต้นไร่/เสื่อมโทรม	91	0.32
A301	ไม้ยืนต้นผสม	66	0.23
A302	ยางพารา	21	0.07
A303	ปาล์มน้ำมัน	124	0.44
A304	ยูคาลิปตัส	443	1.57
A400	ไม้ผลไร่/เสื่อมโทรม	16	0.06
A401	ไม้ผลผสม	510	1.80
A405	มะพร้าว	59	0.21
A407	มะม่วง	26	0.09
A502	พืชผัก	1,082	3.82
A503	ไม้ดอก ไม้ประดับ	19	0.07
A700	โรงเรือนไร่	198	0.70

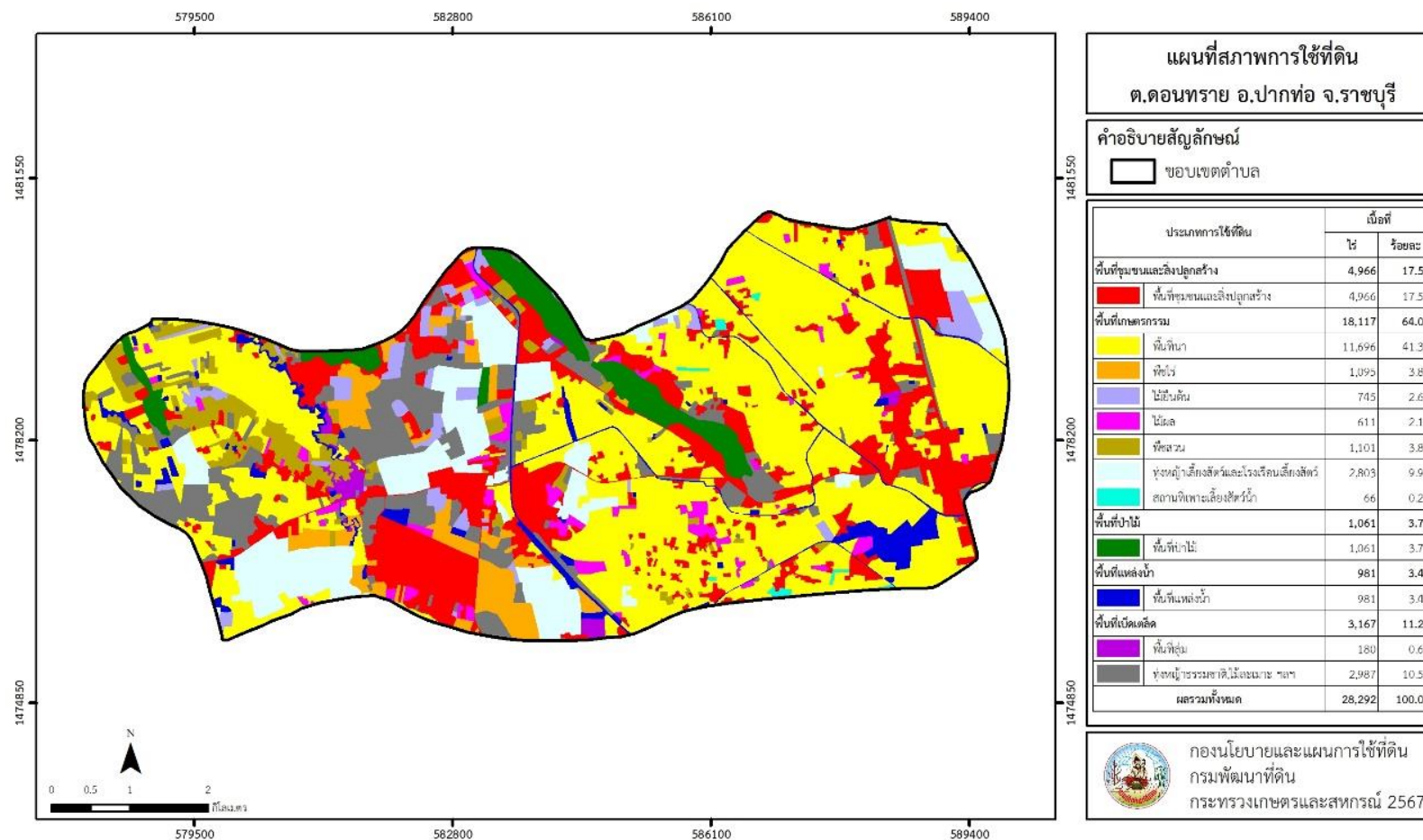

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	16	0.06
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	12	0.04
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	56	0.20
A704	โรงเรือนเลี้ยงสุกร	2,521	8.91
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	44	0.16
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	22	0.08
F	พื้นที่ป่าไม้	1,061	3.75
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	913	3.23
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	148	0.52
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	3,167	11.20
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	366	1.29
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	934	3.30
M201	พื้นที่ลุ่ม	180	0.64
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	345	1.22
M301	เหมืองแร่	458	1.62
M302	บ่อลูกรัง	477	1.69
M304	บ่อดิน	9	0.03
M405	พื้นที่ถม	398	1.41
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	981	3.47
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	159	0.56
W201	อ่างเก็บน้ำ	260	0.92
W202	บ่อน้ำในไร่นา	331	1.17
W203	คลองชลประทาน	231	0.82
ผลรวมทั้งหมด		28,292	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลดอนทราย อำเภopakทอ จังหวัดราชบุรี

รูปที่ 2-3 แผนการใช้ที่ดิน ตำบลดอนทราย อำเภอดอนทราย จังหวัดราชบุรี

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลดอนทราย มีประชากรรวม 9,684 คน แยกเป็นชาย 4,764 คน เป็นหญิง 4,920 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 213.93 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,548 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 903 ครัวเรือน หรือร้อยละ 25.45 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,645 ครัวเรือน หรือร้อยละ 74.55 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลดอนทราย	3,548	4,764	4,920	9,684
หมู่ที่ 1 ดอนทราย	237	356	387	743
หมู่ที่ 2 ไพรสะเดา	570	947	968	1,915
หมู่ที่ 3 หนองบัวหึง	470	757	762	1,519
หมู่ที่ 4 หนองจอก	1,074	783	913	1,696
หมู่ที่ 5 เขาถ่าน	424	807	729	1,536
หมู่ที่ 6 เขาวีสาน	147	195	195	390
หมู่ที่ 7 รางโบลัด	196	268	307	575
หมู่ที่ 8 หนองระกำ	247	366	359	725
หมู่ที่ 9 เขาลำพระ	183	285	300	585

ที่มา: กรมการปกครอง (2567)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลดอนทราย อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	3,548	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	903	25.45
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	2,645	74.55

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลดอนทราย อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี มีพื้นที่รวมทั้งหมด 28,292 ไร่ และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,548 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 7.97 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 18,117 ไร่ หรือร้อยละ 64.04 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 20.06 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลดอนทราย อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 903 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกข้าว และพืชผัก ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ประชากรยังประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ บางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมพัฒนาชุมชน ปี 2567 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 267,685 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 78,635 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 142,595 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 41,888 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 125,090 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 36,746 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

แผนการใช้ที่ดินตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลดอนทราย	217,120	30,831	10,052	9,681	267,685	78,635	142,595	41,888
หมู่ที่ 1 ดอนทราย	183,661	9,060	16,325	24,982	234,028	68,209	140,516	40,954
หมู่ที่ 2 ไพรสะเดา	210,977	19,486	8,412	9,936	248,811	62,466	143,408	36,004
หมู่ที่ 3 หนองบัวหึ่ง	174,262	13,310	3,136	5,539	196,246	59,905	88,594	27,044
หมู่ที่ 4 หนองจอก	250,413	40,163	15,994	544	307,114	104,395	237,057	80,581
หมู่ที่ 5 เขาก้าน	252,156	66,401	7,723	9,980	336,260	91,028	40,484	10,959
หมู่ที่ 6 เขาวีสาน	201,688	1,039	5,727	4,753	213,208	70,763	178,370	59,200
หมู่ที่ 7 รางโบลัด	239,770	48,637	9,307	16,603	314,318	98,625	203,749	63,932
หมู่ที่ 8 หนองระกำ	191,871	30,918	16,360	12,516	251,665	82,505	167,141	54,795
หมู่ที่ 9 เขาก้าน	258,835	31,949	13,682	9,548	314,015	98,577	240,086	75,369

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่พบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B เนื้อที่ 672 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 75 ไร่
- 3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 2,358 ไร่
- 4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 25,187 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลดอนทราย มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2537-2566) มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,139.3 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลดอนทราย มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองวันดาว สระน้ำ บ้านห้วยผาก หนองจิก ห้วยเขาก่าน และห้วยผาก

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลดอนทราย มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 15 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 15 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 3 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 6 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน AC-spd,col-sIA ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว และเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 38 ไร่ หรือร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Bm-cA ชุดดินบ้านหมี่ มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 663 ไร่ หรือร้อยละ 2.34 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Kyo-sIA ชุดดินเขาย้อย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,388 ไร่ หรือร้อยละ 8.44 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Pth-clA/msub ชุดดินปากท่อ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และพบตะกอนน้ำทะเล มีเนื้อที่ 1,277 ไร่ หรือร้อยละ 4.51 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Pth-sclA ชุดดินปากท่อ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 9,831 ไร่ หรือร้อยละ 34.75 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Tq-clA ชุดดินท่าขวาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,600 ไร่ หรือร้อยละ 5.66 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 9 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sIA ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีและเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 194 ไร่ หรือร้อยละ 0.69 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Cbg-sA ชุดดินจอมบึง มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,261 ไร่ หรือร้อยละ 4.46 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Cbg-sB ชุดดินจอมบึง มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,907 ไร่ หรือร้อยละ 13.81 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Cbg-md-sB ดินจอมบึงที่เป็นดินลึกลงปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 316 ไร่ หรือร้อยละ 1.12 ของเนื้อที่ตำบล

- 5) หน่วยแผนที่ดิน Khl-slC ชุดดินเขาหลวง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 178 ไร่ หรือร้อยละ 0.63 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Lb-clA ชุดดินลพบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 296 ไร่ หรือร้อยละ 1.05 ของเนื้อที่ตำบล
- 7) หน่วยแผนที่ดิน Pr-slB ชุดดินปราณบุรี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 303 ไร่ หรือร้อยละ 1.07 ของเนื้อที่ตำบล
- 8) หน่วยแผนที่ดิน Pr-gm-slA/b ดินปราณบุรีที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันทนา มีเนื้อที่ 3,150 ไร่ หรือร้อยละ 11.13 ของเนื้อที่ตำบล
- 9) หน่วยแผนที่ดิน Tk-d-clA ดินตาคีที่เป็นดินลึก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 600 ไร่ หรือร้อยละ 2.12 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 3 หน่วยแผนที่ ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 908 ไร่ หรือร้อยละ 3.21 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน P บ่อขุด มีเนื้อที่ 1,305 ไร่ หรือร้อยละ 4.61 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 77 ไร่ หรือร้อยละ 0.27 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินทรายจัด มีเนื้อที่ 5,168 ไร่ หรือร้อยละ 18.27 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินจอมบึง (Cbg) และปัญหาดินเปรี้ยวจัด มีเนื้อที่ 1,600 ไร่ หรือร้อยละ 5.66 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินท่าขวาง (Tq)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

แผนการใช้ที่ดินตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
AC-spd,col-sIA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	5.0-6.5	5.5-7.0	<2	-	38	0.13
AC-wd,col-sIA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	5.0-6.5	5.5-7.0	<2	-	194	0.69
Bm-cA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	>20	>75	5.5-6.5	6.5-8.0	<2	-	663	2.34
Cbg-lsA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,261	4.46
Cbg-lsB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	3,907	13.81
Cbg-md-lsB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	316	1.12
Khl-slC	5-12	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	178	0.63
Kyo-sIA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-6.5	<2	-	2,388	8.44
Lb-clA	0-2	>150	ดี	สูง	>20	>75	6.5-8.0	6.5-8.5	<2	-	260	0.92
Lb-clA*	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	>20	>75	6.5-8.0	6.5-8.5	<2	-	36	0.13
Pr-slB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	303	1.07
Pr-gm-sIA/b	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	3,150	11.13
Pth-clA/msub	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	10-20	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,277	4.51
Pth-sclA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	10-20	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	9,831	34.75
Tk-d-clA	0-2	100-150	ดี	สูง	>20	>75	7.0-8.0	7.0-8.5	<2	-	600	2.12
Tq-clA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	10-20	35-75	4.5-5.5	4.5-5.0	<2	100-150	1,600	5.66
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	908	3.21

แผนการใช้ที่ดินตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยน แคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำ ไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของ ชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
P	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,305	4.61
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	77	0.27
รวมทั้งหมด											28,292	100.00

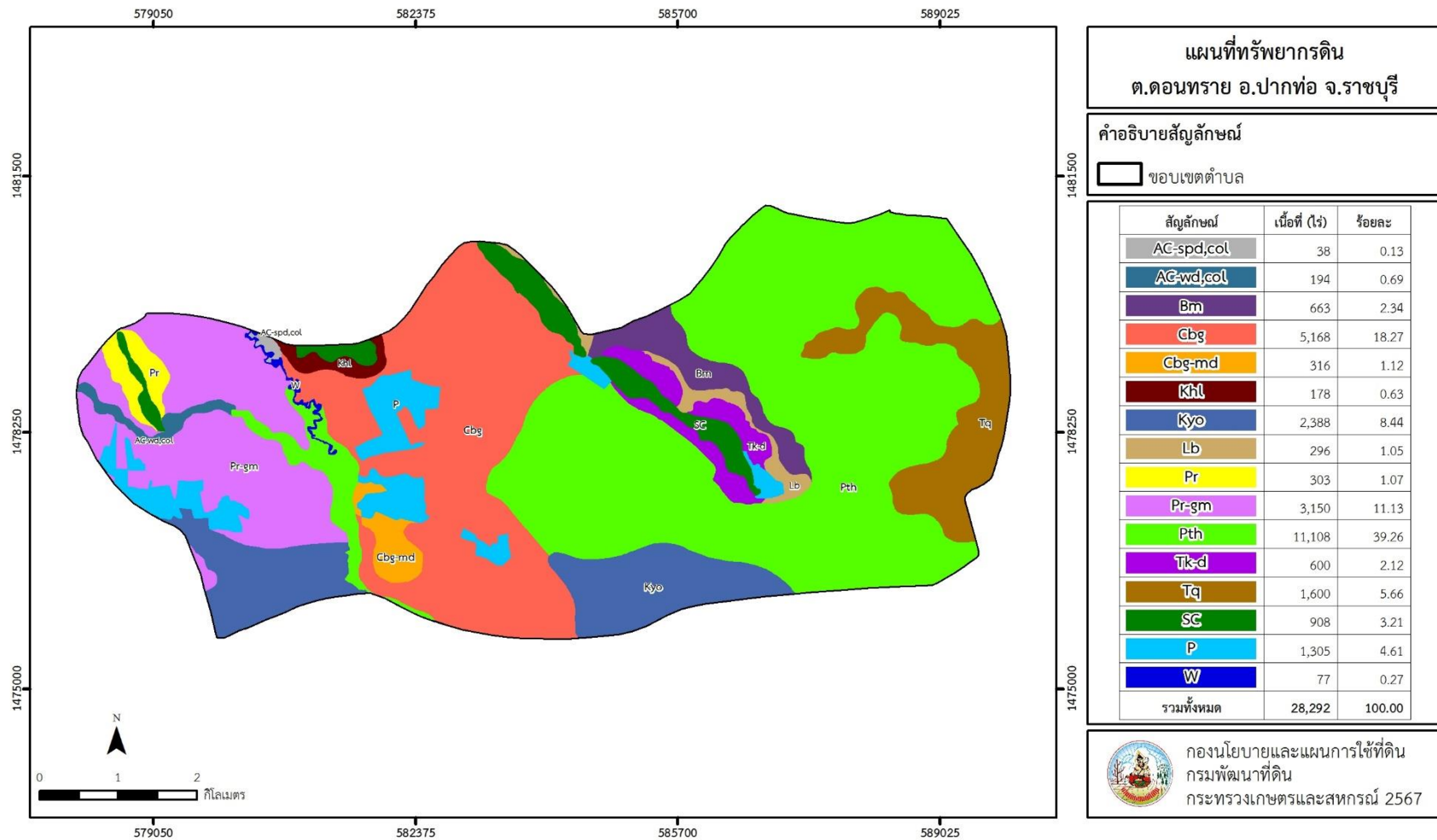
หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลดอนทราย คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเสื่อมโทรม ดินเป็นกรด
- 2) ปัญหาพื้นที่ขาดน้ำทำการเกษตรและน้ำอุปโภคบริโภค เหตุจากฝนทิ้งช่วง แหล่งน้ำ
ต้นเขิน
- 3) ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูงและผลผลิตถูกกดราคา

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร มี 3 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ชვენ้ำแล้ง
- 3) ลดต้นทุนการผลิตด้านการเกษตรและราคาผลผลิตการเกษตรที่ราคาสูง

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) 5ประการ

- 1.1) ขาดแคลนน้ำ
- 1.2) ดินเสื่อมโทรม
- 1.3) ผลผลิตราคาตกต่ำ
- 1.4) โรคและแมลงศัตรูพืชเข้าทำลาย
- 1.5) ต้นทุนการผลิตสูง

2) แรงกดดัน (Pressure) เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน 5ประการ

- 2.1) จัดตารางการใช้น้ำชลประทานและจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติม
- 2.2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.3) ผลิตสินค้ามีคุณภาพ
- 2.4) การป้องกันศัตรูพืช
- 2.5) ลดต้นทุนการผลิต

3) สภาวะ (State) ประเด็นปัญหา

- 3.1) ที่ดินเพื่อการเกษตรลดลง
- 3.2) ขาดน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.3) การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช
- 3.4) ปัญญาการผลิตราคาสูง

4) ผลกระทบ (Impact)

- 4.1) ผลผลิตถูกกดราคา
- 4.2) ต้นทุนการผลิตสูง
- 4.3) รายได้ของเกษตรกรลดลง
- 4.4) ปริมาณและคุณภาพ ของผลผลิตลดลง

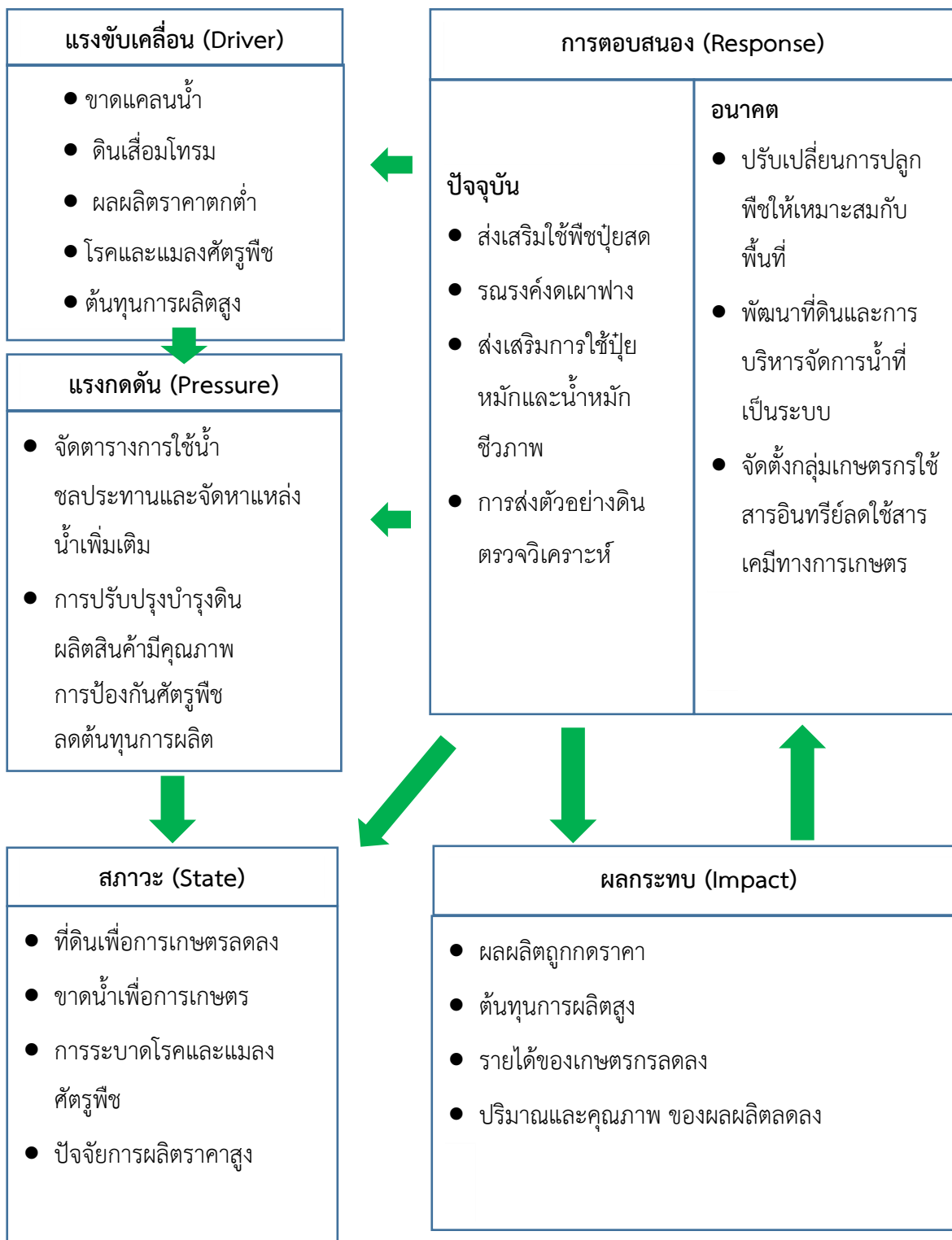
5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้ อดีต

- 1) ส่งเสริมใช้พืชปุ๋ยสด
- 2) อนุรักษ์ดินและน้ำ
- 3) ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ
- 4) การส่งตัวอย่างดิน ตรวจวิเคราะห์

อนาคต

- 1) ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่
- 2) พัฒนาที่ดินและการบริหารจัดการน้ำที่เป็นระบบ
- 3) ตั้งกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ รูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลดอนทราย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลดอนทราย อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี มีการปลูกพืชหลัก ๆ ดังนี้

- 1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเจ้าสุพรรณบุรี 1 ข้าวหอมปทุมธานี 1 กข 31 กข 47 และกข. 49
- 2) ข้าวนาปรัง เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปรังในช่วงปลายฤดูฝนระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม แต่จะมีปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) พืชผัก เกษตรกรจะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ แตงกวา ถั่วฝักยาว แตงโม กระหล่ำดอก กระหล่ำปลี ระหว่างเดือนมกราคมถึงพฤษภาคมของทุกปี
- 4) ไม้ผล ได้แก่ มะพร้าว มะม่วง ขนุน ลำไย ฝรั่ง กัลยาร สามารถปลูกได้เกือบตลอดปี
- 5) พืชไร่ ได้แก่ อ้อย สับปะรด มันสำปะหลัง
- 6) ไม้ยืนต้น ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สัก ยูคาลิปตัส และไผ่

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ชนิดพืช												
1.ข้าว												
2.พืชไร่												
3.ไม้ยืนต้น												
4.ไม้ผล												
5.พืชสวน												

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลดอนทราย อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบลร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และคำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลดอนทราย อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

หน่วยที่ดิน	ข้าว	อ้อย	มันสำปะหลัง
AC-spd,col-slA	S1	S2os	N
AC-wd,col-slA	S3o	S2s	S1
Bm-cA	S1	S3o	N
Cbg-lsA	S3o	S2ns	S2n
Cbg-lsB	S3o	S2ns	S2n
Cbg-md-lsB	S3o	S2rns	S2rns
Khl-slC	S3ewo	S2ens	S2en
Kyo-slA	S1	S2os	N
Lb-clA	S3o	S1	S1
Lb-clA*	S3o	S2s	S1
Pr-gm-slA/b	S2o	S2os	S2o
Pr-slB	S3o	S2s	S1
Pth-clA/msub	S2n	S3o	N
Pth-sclA	S2n	S3o	N
Tk-d-clA	S3o	S1	S1
Tq-clA	S2z	S3o	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- r = สภาพการหยั่งลึกของราก
- z = สารพิษ
- x = การมีเกลือมากเกินไป
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาด้าน 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุทธศาสตร์แผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายในปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้ฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่ง

ได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 เขตการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลดอนทราย อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี สามารถกำหนดออกเป็น 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชน และสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ และเขตรักษาสมดุลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 18,011 ไร่ หรือร้อยละ 63.66 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 7 เขต ดังนี้

1) เขตปลูกข้าว

มีเนื้อที่ 11,695 ไร่หรือร้อยละ 41.33 ของเนื้อที่ตำบลดอนทราย แบ่งเป็น เขตทำนาขั้นดี จำนวน 8,067 ไร่ เขตทำนาศักยภาพสูง ประเภท 1 จำนวน 1,281 ไร่ เขตทำนาศักยภาพสูง ประเภท 2 จำนวน 662 ไร่ เขตทำนาศักยภาพต่ำ จำนวน 1,685 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่ทำนาปี ในพื้นที่เขตชลประทานทำนาปรังช่วงมกราคมถึงพฤษภาคม และบางพื้นที่ทำนาปรังตามด้วยพืชผัก

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยพืชสด หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการรณรงค์ไถกลบตอซังเพื่อปรับปรุงบำรุงดินเขตทำนามีศักยภาพต่ำเพื่อยกระดับและส่งเสริมการปลูกข้าวให้ได้ผลผลิตสูงและลดต้นทุนการผลิต

2) เขตปลูกพืชไร่

มีเนื้อที่ 1,085 ไร่ หรือร้อยละ 3.84 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย สับปะรด อ้อย มันสำปะหลัง เป็นเขตที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่พบดินเป็นกรดจัด มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินและขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยพืชสด หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ควรเก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง หากพบว่าดินเป็นกรดจัดควรใช้ปูนทางการเกษตร เช่น ปูนขาว โดโลไมท์ หินปูนบด เพื่อปรับค่าความเป็นกรดเป็นด่างให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืช

- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำทั้งวิธีพืชและวิธีกล

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

3) เขตปลูกไม้ผล

มีเนื้อที่ 611 ไร่ หรือร้อยละ 2.16 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ไม้ผลผสมผสาน มะพร้าว มะม่วง ขนุน ลำไย ฝรั่ง ทูเรียน เป็นต้น เป็นเขตที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่เป็นดินตื้น ดินเป็นทรายจัด มีการชะล้างพังทลายของดินสูงในพื้นที่ลาดชัน และขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำทั้งวิธีพืชและวิธีกล

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

4) เขตปลูกไม้ยืนต้น

มีเนื้อที่ 724 ไร่ หรือร้อยละ 2.56 ของพื้นที่ ประกอบด้วย ไม้ยืนต้นผสม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก สน ไม้ เป็นต้น

5) เขตปลูกพืชทางเลือก

มีเนื้อที่ 1,087 ไร่หรือร้อยละ 3.84 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ เป็นต้น เป็นเขตที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่เป็นดินตื้นมีการชะล้างพังทลายของดินสูงในพื้นที่ลาดชันและขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมี ในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

6) เขตประมง

มีเนื้อที่ 66 ไร่หรือร้อยละ 0.23 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมง

7) เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์

มีเนื้อที่ 2,745 ไร่ หรือร้อยละ 9.70 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วยทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค แพะ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

- จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้สัตว์มีน้ำกินและปลูกไม้ยืนต้นไว้เป็นร่มเงา จัดทำโครงการส่งเสริมด้านปศุสัตว์โดยกรมปศุสัตว์ให้ข้อเสนอแนะวิธีการเลี้ยงสัตว์ การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าเลี้ยงสัตว์พันธุ์ดี การให้อาหารเสริม การผสมพันธุ์และการควบคุมโรค เป็นต้น
- ควบคุมมลภาวะด้านกลิ่น เสียง และน้ำเสียไม่ให้รบกวนและส่งผลกระทบต่อชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงควบคุมและป้องกันโรคระบาดอย่างใกล้ชิดและเข้มงวด ปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด
- ควบคุมมลพิษทางน้ำ โดยมีนโยบายให้ผู้ก่อมลพิษต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขปัญหา และเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการอย่างเคร่งครัดเพื่อลดการปนเปื้อนของน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

6.2.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 4,973 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 17.58 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ

6.2.3 เขตแหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 979 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.46 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ซึ่งแหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งด้านเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในการด้านการเกษตร ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารธรรมชาติ และแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

6.2.4 เขตพื้นที่อื่น ๆ

มีเนื้อที่ 3,274 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 11.57 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น พืชไร่ธรรมชาติ พืชไร่สลับไม้พุ่ม บ่อลูกรัง บ่อดิน เป็นต้น

6.2.5 เขตรักษาสมดุธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีเนื้อที่ 1,055 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.73 ของเนื้อที่ตำบล

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1 เขตเกษตรกรรม	18,011	63.66
1.1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตชั้นดี	8,095	28.61
เขตทำนา (ชั้นดี)	8,067	28.51
เขตปลูกไม้ผล (ชั้นดี)	28	0.10
1.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง	3,278	11.59
เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท1)	1,281	4.53
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท1)	339	1.20
เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท1)	237	0.84
เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท1)	39	0.14
เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท1)	153	0.54
เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	662	2.34
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	45	0.16
เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)	44	0.16
เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)	111	0.39
เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท 2)	367	1.30
1.3 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	3,829	13.53
เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	1,685	5.95
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	199	0.70
เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	444	1.57
เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพต่ำ)	935	3.31
เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพต่ำ)	566	2.00
1.4 เขตประมง	66	0.23
1.5 เขตปศุสัตว์	2,745	9.70
เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	16	0.06
เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	2,728	9.64

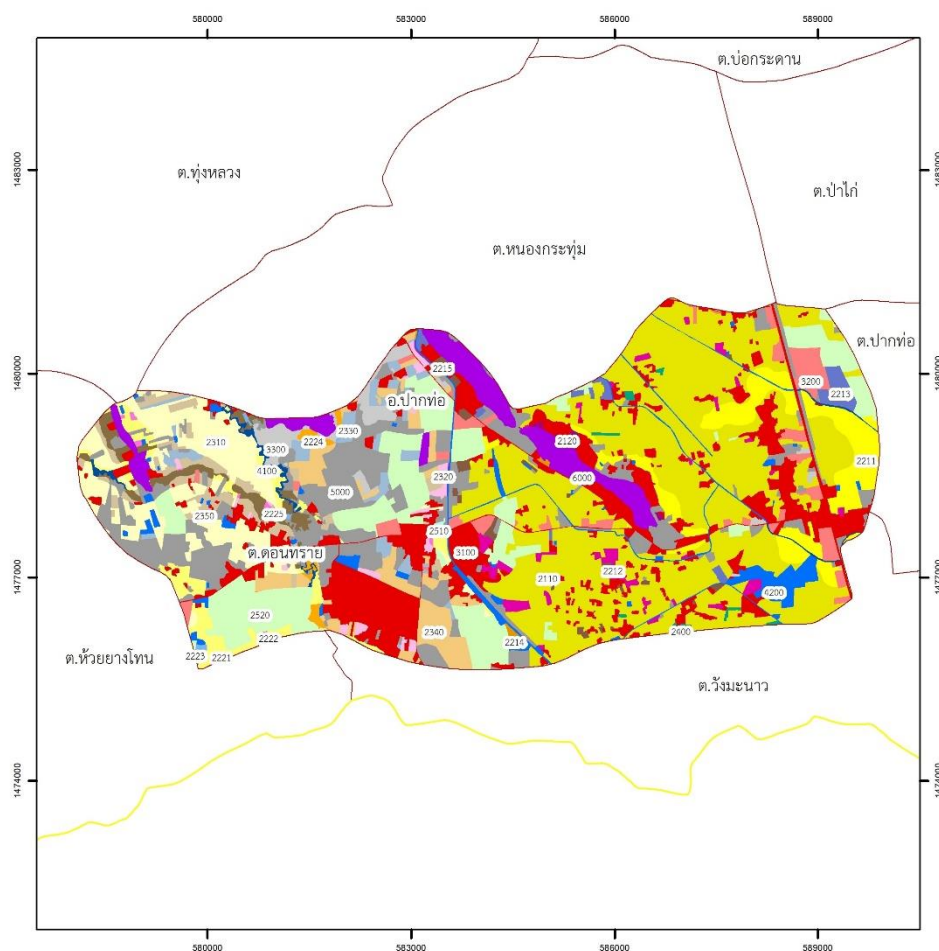
ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	4,973	17.58
เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	3,821	13.51
เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	752	2.66
เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	400	1.41
3 เขตแหล่งน้ำ	979	3.46
เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	157	0.56
เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	821	2.90
4 เขตพื้นที่อื่น ๆ	3,274	11.57
5 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1,055	3.73
ผลรวมทั้งหมด	28,292	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลดอนทราย อำเภopakทอง จังหวัดราชบุรี

แผนการใช้ที่ดิน ตำบลดอนทราย อำเภopakทอง จังหวัดราชบุรี

สัญลักษณ์	แผนการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
2110	เขตทำนา (ชั้นดี)	8,067	28.51
2111	เขตปลูกไม้ผล (ชั้นดี)	28	0.10
2211	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท1)	1,281	4.53
2212	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท1)	339	1.20
2213	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท1)	237	0.84
2214	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท1)	39	0.14
2215	เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท1)	153	0.54
2221	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	662	2.34
2222	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	45	0.16
2223	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)	44	0.16
2224	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)	111	0.39
2225	เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท2)	367	1.30
2310	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	1,685	5.95
2320	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	199	0.70
2330	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	444	1.57
2340	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพต่ำ)	935	3.31
2350	เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพต่ำ)	566	2.00
2400	เขตประมง	66	0.23
2510	เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	16	0.06
2520	เขตโรงงานเลี้ยงสัตว์	2,728	9.64
3100	เขตชุมชน/สถานราชการ	3,821	13.51
3200	เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	752	2.66
3300	เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	400	1.41
4000	เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	157	0.56
4200	เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	821	2.90
5000	เขตพื้นที่อื่น ๆ	3,274	11.57
6000	เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1,055	3.73
ผลรวมทั้งหมด		28,292	100.00

0 38570 1,540
Meters

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10
กรมพัฒนาที่ดิน

รูปที่ 6-1 แผนการใช้ที่ดิน ตำบลดอนทราย อำเภopakทอง จังหวัดราชบุรี

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีแล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2567 ถึง 2570

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลดอนทรายไปนำเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย เพื่อ มีมติให้ความร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการ เชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินราชบุรี เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่ กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินราชบุรี นำเสนอต่อที่ประชุมอำเภอ/จังหวัด เพื่อสร้างการรับรู้และ ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรร ให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ / ดินเสื่อมโทรม / ดินทรายจัด / ดินแน่นทึบ / ดินเป็นกรด

เนื่องจากดินเสื่อมโทรมจากการใช้ประโยชน์มาเป็นเวลานาน บางพื้นที่โครงการของดิน แน่นทึบ บางครั้งพบชั้นดินดานเกษตรกรต้องใช้ไถระเบิดดินดานซึ่งมีต้นทุนสูง ดินมีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างเคมี ทั้งค่าความเป็นกรด-ด่าง(pH) ปริมาณธาตุอาหารในดินส่งผลให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เกษตรกรต้องใช้ปุ๋ยในปริมาณเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ สถานีพัฒนาที่ดินราชบุรีมี แผนงาน / โครงการปรับปรุงบำรุงดินดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (3) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (4) การรณรงค์ไถกลบตอซังพืช

- (5) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์
- (6) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด

2) พื้นที่ขาดแคลนน้ำฤดูแล้ง เนื่องจากตำบลดอนทรายประสบปัญหาภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง ติดต่อกันเป็นเวลานาน เกษตรกรขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตรกรรมอยู่ในเขตชลประทาน บางรายต้องซื้อน้ำเพื่อมาใช้รดในแปลงเกษตร บางรายต้องลดพื้นที่การปลูกพืชลง และยังพบปัญหาข้าววัชพืชซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลดอนทราย เหล่านี้ล้วนเป็นการเพิ่มต้นทุนทั้งสิ้น มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- (1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

3) ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูง ได้แก่ (1) ต้นทุนการจัดการดิน เนื่องจากดินเสื่อมโทรม เกษตรกรต้องใช้ปุ๋ยในปริมาณเพิ่มขึ้นเพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ (2) ต้นทุนการจัดการน้ำ การเพิ่มต้นทุนจากการหาแหล่งน้ำช่วงหน้าแล้ง (3) ต้นทุนด้านการจัดการพืช สืบเนื่องจากปัญหาด้านดินและน้ำ ส่งผลต่อพืชที่ปลูกทำให้พืชไม่แข็งแรง พบโรคและแมลงระบาด จำเป็นต้องใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (5) การรณรงค์เฝ้าสังเกต
- (6) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์
- (7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตปลูกข้าว เขตปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น เขตปลูกพืชทางเลือก

- (1) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) (กรมวิชาการเกษตร)
- (2) ขอรับการสนับสนุนการขุดลอกคลองส่งน้ำ ปรับปรุงระบบกักเก็บน้ำ (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น) สระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (กรมพัฒนาที่ดิน)
- (3) ขอรับการสนับสนุนการเจาะบ่อบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำ)

(4) การอบรมให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชใช้น้ำน้อย (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2) เขตปศุสัตว์

ส่งเสริม/สนับสนุนความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์ การสุขาภิบาลสัตว์และการตลาด (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

(1) สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ และการระบายน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

(2) สระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (กรมพัฒนาที่ดิน)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน ดินทรายจัด ดินแน่นทึบ ดินเป็นกรด ดินเกิดจากชะล้างพังทลาย ขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตรและน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ ของตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลดอนทราย ในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหา ดินเสื่อมโทรมและความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ (2) ปัญหาขาดแคลนน้ำ และมีปัญหารองลงมา คือ ต้นทุนการผลิตสูง

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (3) ดินทราย (4) ดินแน่นทึบ (5) ดินเป็นกรด โดยในพื้นที่ตำบลดอนทรายเป็นพื้นที่ลุ่มหน้าฝนน้ำท่วมขัง หน้าแล้งขาดแคลนน้ำ ทั้งน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภคและน้ำเพื่อการเกษตร ประกอบกับภัยแล้งฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ในส่วนของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้นเนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ปัญหาขาดแคลนน้ำ เนื่องจากปัญหายแล้ง ฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน แหล่งน้ำต้นเงินกักเก็บน้ำได้ไม่เต็มที่ ทำให้เกษตรกรขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค รวมถึงเพื่อทำการเกษตร ส่งผลให้พืชที่ปลูกชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพ ผลผลิตลดลง ทำให้เกษตรกรต้องลดพื้นที่ปลูกพืชส่งผลให้เกษตรกรขาดรายได้

ส่วนปัญหารองลงมาคือต้นทุนการผลิตสูง เกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรมและความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เกษตรกรต้องใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณมากในการปรับปรุงบำรุงดิน โครงสร้างของดินไม่ดีทำให้ต้องมีต้นทุนในการเตรียมดินสูงขึ้น (2) ปัญหาเรื่องโรค แมลง วัชพืช เกษตรกรต้องใช้สารเคมีในการป้องกัน กำจัด ซึ่งมีราคาค่อนข้างแพง

ประเด็นปัญหาจากข้อเสนอของประชาชนอยากให้แก้ปัญหาเรื่อง (1) ต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลือด้านการสนับสนุนโครงการเกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ ปูนเพื่อการเกษตร และปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับปรุงบำรุงดินและลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง รวมถึงโครงการสนับสนุนวัสดุ-อุปกรณ์ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลง เมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด อย่างต่อเนื่อง (2) ประเด็นปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำช่วงหน้าแล้ง ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐช่วยขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ สระเก็บน้ำ และสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานของกรมพัฒนาที่ดิน เนื่องจากมีตะกอนดินลงไปในสระทำให้สระเก็บน้ำได้น้อย นอกจากนี้เกษตรกรขอรับการสนับสนุนการขุดบ่อบาดาล เพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ ระบบท่อส่งน้ำสำหรับการเกษตรเพื่อกระจายน้ำให้พื้นที่ห่างไกลและไม่มีสระเก็บน้ำ (3) ปัญหาการตลาด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นปัญหาเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้ว สรุปได้ว่า ไม่สามารถแก้ปัญหาได้โดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง หรือแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งแล้วจะแก้ไขปัญหาก็ได้โดยสิ้นเชิง การแก้ไขปัญหาก็ต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันไป ด้วยการพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ เพื่อลดปัญหาจากนั้นปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ ของดิน ร่วมกับการจัดการบริหารจัดการน้ำ ได้แก่ การขุดลอกคลอง ก่อสร้างสระน้ำ ฝายกั้นน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ การขุดบ่อบาดาล ปรับรูปที่ดิน ปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต เพื่อให้การใช้ที่ดินสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์ทั้งตัวเกษตรกร ชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมต่อไป

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568-2572

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตทำนา เนื้อที่ 11,694 ไร่	1.การปรับปรุงบำรุงดิน	
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	32,500
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	412,500
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	37,500
	1.4 อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ	38,000
	1.5 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	50,000
2.เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 1,085 ไร่	1.การปรับปรุงบำรุงดิน	
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	13,000
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	165,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	15,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	20,000
	1.5 จัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	850,000
	1.6 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	5,000
	2.การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นานอกเขตชลประทาน	35,600
	3.การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
3.เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 611 ไร่	1.การปรับปรุงบำรุงดิน	
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	7,800
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	99,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	9,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	20,000
	1.5 จัดหาปูนโดโลไมท์	510,000
	1.6 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	3,000
	2.การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นานอกเขตชลประทาน	53,400
4.เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 745 ไร่	3.การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000
	1.การปรับปรุงบำรุงดิน	
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	9,100
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	115,500
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	10,500
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	15,000
	2.การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นานอกเขตชลประทาน	35,600
	3.การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
5.เขตปลูกพืชทางเลือก(พืชสวน) เนื้อที่ 1,087 ไร่	1.การปรับปรุงบำรุงดิน	
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	13,000
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	165,000
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	15,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	25,000
	1.5 จัดหาปูนโดโลไมท์	850,000
	1.6 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	5,000
	2.การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นานอกเขตชลประทาน	71,200
	3.การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000
6.เขตประมง เนื้อที่ 66 ไร่	1.การปรับปรุงบำรุงดิน	
	1.1 ส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ พด.6 บำบัดน้ำเสีย	4,290
7.เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 2,745 ไร่	1.การปรับปรุงบำรุงดิน	
	การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	7,150
	สารเร่ง พด.6 จุลินทรีย์ผลิตสารบำบัดน้ำเสีย	3,250
รวมเขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	3,510,400
	2.การบริหารจัดการน้ำ	195,800
	3.การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	240,000
	4.เขตประมง	4,290
	5เขตปศุสัตว์	10,400
	รวมแผนงาน/โครงการ	3,960,890

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตเกษตรกรรม 1.เขตทำนา เนื้อที่ 11,694 ไร่ 2.เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 1,085ไร่ 3.เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 611 ไร่ 4.เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 724 ไร่ 5.เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 1,087 ไร่ 6.เขตประมง เนื้อที่ 66 ไร่ 7.เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 2,745 ไร่	การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต 1.การอบรมให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชใช้น้ำน้อย (กรมส่งเสริมการเกษตร) 2.การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) 3.ขอรับการสนับสนุนการขุดลอกคลองส่งน้ำ และทางระบายน้ำ (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น) 4.ส่งเสริม/สนับสนุนความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์ และการสุขาภิบาลสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด) 5.โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน (สนง.ปฏิรูปที่ดินจังหวัด) 6.โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้เข้มแข็ง (สนง.สหกรณ์จังหวัด) 7.การทำบัญชีครัวเรือน (สนง.ตรวจบัญชี) 8.ขอรับการสนับสนุนระบบท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตร (สำนักงานชลประทานจังหวัด) 9.ขอรับการสนับสนุนการขุดบ่อน้ำบาดาล และบ่อน้ำบาดาลแบบโยก (สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 7 ราชบุรี) 10.ส่งเสริม/สนับสนุนความรู้ด้านประมง (สำนักงานประมงจังหวัด) 11.ถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีการผลิตข้าว (กรมการข้าว)
2. เขตแหล่งน้ำ	1.ขอรับการสนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำและการระบายน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลดอนทราย อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
	1.การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตทำนา/เขตปลูกพืชไร่/เขตปลูกไม้ผล/เขตปลูกไม้ยืนต้น/เขตปลูกพืชทางเลือก	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ไร่	1,200	1,200	1,150	1,150	1,100	5,800	15,600	15,600	14,950	14,950	14,300	75,400	พต.
เขตทำนา/เขตปลูกพืชไร่/เขตปลูกไม้ผล/เขตปลูกไม้ยืนต้น/เขตปลูกพืชทางเลือก	1.2 การผลิตและจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุยสด	ตัน	6.00	6.00	5.75	5.75	5.50	29.00	198,000	198,000	189,750	189,750	181,500	957,000	พต.
เขตทำนา/เขตปลูกพืชไร่/เขตปลูกไม้ผล/เขตปลูกไม้ยืนต้น/เขตปลูกพืชทางเลือก	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด	ไร่	1,200	1,200	1,150	1,150	1,100	5,800	18,000	18,000	17,250	17,250	16,500	87,000	พต.
เขตทำนา/เขตปลูกพืชไร่/เขตปลูกไม้ผล/เขตปลูกไม้ยืนต้น/เขตปลูกพืชทางเลือก	1.4 รมรงศ์เือกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรียวัตถุ	ไร่		50		50		100		19,000		19,000		38,000	พต.

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
เขตทำนา/เขตปลูกพืชไร่/เขตปลูกไม้ผล/เขตปลูกไม้ยืนต้น/เขตปลูกพืชทางเลือก	1.5 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	6	6	3	5	6	26	30,000	30,000	15,000	25,000	30,000	130,000	พต.
เขตทำนา/เขตปลูกพืชไร่/เขตปลูกไม้ผล/เขตปลูกไม้ยืนต้น/เขตปลูกพืชทางเลือก	1.6 จัดหาปูนโดโลไมท์	ตัน	275	275	250	250	250	1,300	46,750	46,750	425,000	425,750	425,000	2,210,000	พต.
เขตทำนา/เขตปลูกพืชไร่/เขตปลูกไม้ผล/เขตปลูกไม้ยืนต้น/เขตปลูกพืชทางเลือก	1.7 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	550	550	500	500	500	2,600	2,750	2,750	2,500	2,500	2,500	13,000	พต.
	2.การบริหารจัดการน้ำ														
เขตทำนา/เขตปลูกพืชไร่/เขตปลูกไม้ผล/เขตปลูกไม้ยืนต้น/เขตปลูกพืชทางเลือก	2.1 การก่อสร้างสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	สระ	-	3	2	2	4	11	-	53,400	35,600	35,600	71,200	195,800	พต.

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน														
เขตทำนา/เขตปลูกพืชไร่/เขตปลูกไม้ผล/เขตปลูกไม้ยืนต้น/เขตปลูกพืชทางเลือก	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	200,000	48,000	48,000	48,000	48,000	48,000	240,000	พต.
เขตประมง	1.1 ส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ พต.6 บำบัดน้ำเสีย	ไร่	13	13	13	15	12	66	845	845	845	975	780	4,290	พต.
เขตปศุสัตว์	1.1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ไร่	100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500	พต.
	1.2 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ไร่	10	10	10	10	10	50	130	130	130	130	130	650	พต.
	1.3 ส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ พต.6 บำบัดน้ำเสีย	ไร่	10	10	10	10	10	50	650	650	650	650	650	3,250	พต.
	รวมเป้าหมายดำเนินงานและงบประมาณ													3,960,890	

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา:

<http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2566.

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมอุตุนิยมวิทยากระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.

สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2566. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. 2566. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพิภ. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.

กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา :<https://ebmn.cdd.go.th/>. 1 มิถุนายน 2566.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอและรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 15 พฤษภาคม 2566

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2566. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2565). แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop.1> พฤษภาคม 2566.

